

КАФЕДРА ТЕОРІЇ ТА ІСТОРІЇ КУЛЬТУРИ

Композиторське мислення у просторі європейської музичної культури

Освітній ступінь

Бакалавр

Курс	3
Семестр	5

Спеціальність

034 Культурологія

Освітня програма

Музична культурологія

Статус

Обов'язкова

ECTS	3
Годин	90
Лекції	14
Семінари	14
Самостійна робота	62

Семестровий контроль

екзамен

Інформація про викладача

ПІБ	Вишинський Віталій Володимирович, кандидат мистецтвознавства
Профіль викладача	https://scholar.google.com.ua/citations?user=c5rYMt0AAAAJ&hl=uk&authuser=1
e-mail	nmauvysh@gmail.com

Анотація навчальної дисципліни

Навчальна дисципліна є складовою фахової та наукової підготовки студентів бакалаврів культурологічної спеціальності. Предметом її вивчення є динаміка змін композиторського мислення у світлі явищ, подій, реалій європейської культури різних художньо-історичних епох (від Античності до пізнього Романтизму). Метою навчальної дисципліни є вивчення та засвоєння студентами відомостей про композиційні принципи, техніки письма, стилістику європейської музики від давніх часів до кінця XIX століття, які є відображенням особливостей композиторського мислення у їхньому тісному зв'язку із характерними для зазначеного історичного проміжку соціальними, культурними, політичними, філософськими, релігійними уявленнями. Завданнями вивчення дисципліни: огляд основних етапів розвитку світової музичної культури та їх вплив на характер музичної культури та композиторського мислення; ознайомлення з соціальним, політичним контекстом явищ музичної культури зазначеного періоду. Дисципліна невідривно пов'язана з іншими предметами як фундаментального (музикознавчого) циклу — гармонією, поліфонією, аналізом музичних творів, історією світової музичної культури, історією української музичної культури тощо, так і з предметами соціально-гуманітарного циклу: філософією, естетикою, історією та теорією культури, історією світової культури, історією української культури, релігієзнавством, архітектурою, живописом, театром, кінематографом.

Під час вивчення навчальної дисципліни здобувачі вищої освіти набудуть наступні компетентності:

- Здатність оволодіти знаннями в області музичної культури та розуміти специфіку професійної діяльності культуролога, музичного культуролога.
- Здатність презентувати результати професійної діяльності в усній та письмовій формі, надавати відповідну аргументацію.
- Здатність усвідомлювати методологічну специфіку аналізу різноманітних культурних феноменів, пов'язаних зі сферою музичного мистецтва, а також вміння аналізувати події та явища, культурні стереотипи свідомості і поведінки людей, актуальні для синтетичних моделей сучасного мистецького світу.
- Здатність досліджувати явища та процеси музичного мистецтва в соціокультурному контексті методом постановки та вирішення проблеми як у теоретичній, так і у практичній площині, а також формулювати сучасні засади функціонування та організації культурно-мистецьких процесів.
- Визначати базові моделі дослідження феноменів музичної культури на основі таких дефініцій музично-культурологічної системи, як «музичне мислення», «музичний світогляд», «музичний символ», «музична виразність», «музичний текст», «музична мова», «музичне пізнання».
- Здатність застосовувати в роботі засоби інформаційно-комунікативних технологій, зокрема інформаційно-пошукові форми роботи в мережі Інтернет, а також онлайн ресурсів з метою розширення навчальної мобільності та соціокультурної комунікації.
- Пояснювати культурні парадигми сучасного світу, визначати в них місце та роль музичного мистецтва.
- Пояснювати значення світових досягнень в сфері музичного мистецтва та інших мистецтв, виявляти їх культурну цінність та соціальну значимість, обґрунтовувати внесок у них видатних діячів культури.

Навчальний матеріал включає лекційні, семінарські, самостійні форми роботи. Дисципліна включає в себе спеціальну музикознавчу та загальнонаукову термінологію, яка стосується культурних явищ художньо-історичних епох минулого. В рамках навчальної дисципліни широко використовуються засоби інформаційно-комунікативних технологій сучасного навчання (ІКТ). У програмі зазначається загальна кількість годин на ту або ту тему, розподіл на лекційні та семінарські заняття, а також години для самостійної роботи студентів. На семінарських заняттях рекомендовані такі форми роботи: слухання музичних творів з подальшою дискусією, аналізом твору або окремих засобів виразності, віднаходження прийомів втілення естетичних прагнень епохи, дослідження характеру взаємозв'язку особливостей музичного втілення й культурних засад епохи, виявлення специфіки композиторського мислення характерного тій чи тій епосі. Контроль передбачає як перевірку знання теоретичного матеріалу, так і засвоєння музичних творів. Формами контролю є музична вікторина, семінари, музичне тестування, теоретичне опитування (як усне, так і письмово), дискусії.

Для більш ефективного засвоєння теоретичного та музичного матеріалу, для поліпшення комунікації між викладачем та студентом (у тому числі онлайн-комунікації), створення кращих умов для підготовки студентом семінарських завдань застосовувалися окремі засоби інформаційно-комунікативних технологій (ІКТ), зокрема створення на базі системи Moodle тем лекційних та завдань семінарських занять, електронна пошта, ресурси Google meet та ZOOM.

Перелік тем

Тема 1. Музичне мислення, музична мова, музичний смисл: між метафорою та поняттям.

Тема 2. Відображення ідей культури Античності у композиторському мисленні.

Семінар. Поліфонічний аспект композиторського мислення: середньовічна церковна музика

Тема 3. Концепція ритму у композиторському мисленні періоду Ars nova

Семінар. Відображення ідей Ренесансу в композиторському мисленні

Тема 4. Роль вербального начала у композиторському мисленні: доба Бароко
Семинар. Музична композиція у Й.С. Баха
Тема 5. Реформаторське мислення К.В. Глюка і доба класицистської опери
Семинар. В.А. Моцарт переосмислення жанрової моделі опери seria
Тема 6. Процесуальність у композиторському мисленні: мангеймська школа і класицистська симфонія
Семинар. Людвіг ван Бетховен: концепція історично-орієнтованої особистості
Семинар. Жанр у композиторському мисленні композиторів романтизму: Ф. Шопен і ноктюрни
Тема 7. Змінність та стабільність у композиторському мисленні Антона Брукнера
Семинар. Пізній романтизм і Густав Малер: академічний та класичний тип мислення

Форми та технології навчання

Лекції, семінарські заняття, дискусія, презентація, з обов'язковим використанням інформаційно-комунікативних технологій при підготовці до занять.

Навчальні ресурси

Усі необхідні для вивчення навчальної дисципліни основні та додаткові матеріали надсилаються у відповідну групу MOODLE (адреса: <https://vuv.co.ua>).

Система оцінювання

№ з/п	Контрольний захід оцінювання	Всього %
1.	Участь у обговореннях та доповнення на семінарах	20
2.	Відвідування лекцій	10
3.	Підсумкова контрольна робота	20
4.	Екзамен	50
	Всього	100

Інклюзивне навчання

Навчальна дисципліна може викладатися для більшості студентів з особливими освітніми потребами.

Навчання іноземною мовою (за потреби)

За бажанням студентів допускається вивчення матеріалу за допомогою англійських онлайн-курсів за тематикою, яка відповідає тематиці конкретних занять.

Неформальна освіта.

Передбачається у межах вивчення навчальної дисципліни участь студентів у відвідування культурно-мистецьких заходів, музичних фестивалів, майстер-класів тощо.